

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostolpna mm vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Plačano do:
P. n. Licejalna knjižnica
Wolkova ulica 1/1. Telefon 24
Pavšalni franko.
Uprava:
trg S. Telefon 4
Kopirski se ne vračajo.
ianjem je priložiti za
odgovor.

Potek revolucije na Grškem.

PRESTOLONASLEDNIK JURIJ SPREJEL GRŠKI PRESTOL. PRINC
PAVLE IN KRALJ KONSTANTIN VJETA. PROGLAS ODSTOPIVŠEGA
KRALJA.

Atene, 28. septembra. (Izv.) Presto-
naslednik je izjavil, da je pripravljen
zasedati grški prestol.

London, 28. septembra. (Izv.) Iz
Aten poročajo, da se nahaja kralj Kon-
stantin v ujetništvu. Med nemiri je bil
umrčen en minister.

Solun, 28. septembra. (Izv.) Tukaj-
šnja posadka se je pridružila uporniš-
kemu gibanju. Gibanje so vodili rojalis-
tični in vnezilistični častniki, zato ni-
ma izključno vnezilističnega značaja.
Princ Pavel je vjet na krovu šolske la-
dije »Elli«.

Atene, 27. septembra. (Izv.) Kralj
Konstantin je povodom svojega odsto-
pa naslovil na grški narod proglas, v
katerem veli: »Nesrečni dogodki so
pritirali našo deželo v kritični položaj.
Ker nočem, da bi ostala tudi le senca
dvoma o tem, da utegne moja prisot-
nost na prestolu čeprav v najmanjši
meri ovirati sveto enotnost helenskega
naroda in pomoč naših prijateljev, sem
odstopil in se odrekam vsem pravicam
do prestola. Od tega trenutka dalje je
moj najstarejši sin Jurij Vaš kralj!«

UPORNE ČETE ZAHTEVAJO NOVO VLADO Z VENIZELISTIČNIM
GENERALOM NA ČELU. REVOLUCIJA POTEKLA BREZ KRV-
PRELITJA.

Atene, 27. septembra. (Izv.) Grške
čete, ki so dospjele z Mitlen in Kiosa
z vojnimi ladjami, so se včeraj popol-
no izkrcale v Laurionu in na drugih
točkah obale v bližini Aten. Okolopnica
»Lemnos« je poslala vladni brezžičnim
potom ultimatum, v katerem se zahteva,
naj kabinet sprejme pogoje proglaša
polkovnika Domatasja še pred polnočjo.
Ob 9. zvečer se je sestal pod predsed-
stvom kralja ministrski svet, kateremu
je prisostvoval tudi Papulos. Po mini-
strskem svetu je izjavil ministrski
predsednik Triantafiliakos, da je vlada
odstopila in da je pooblastila Papulosa,
naj razpravlja z ustaši, Papulos je ta-
koj odpotoval, da se s parlamentari
sestane v Laurionu. Vojni ladji »Piltie-
in »Lemnos« ter devet torpednih rušil-
cev se je že izjavilo za ustaše. Pri rti
Sumionu se je izkrcal oddelek ustašev.
V Atenah, kjer se širijo najverjetnej-
še vesti, je opaziti veliko razburjenje.
Iz raznih krajev Atike javljajo, da se
tudi tam izkrcavajo čete.

najbrže sprejeti. Ustaši zahtevajo od-
stop kralja Konstantina in sestavo no-
ve vlade, na čije čelu naj bi stal veni-
zelistični general Nider. Rojalisti in
dvor se ne upirajo več resno revolu-
cionarnemu gibanju.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) »Tri-
buna« javlja iz Aten: Prvi akt revolu-
cije je potekel brez krvoprelitja. Veliko
število zastopnikov vojaških in civilnih
oblastev je prestopilo k revoluciji. Ur-
nem. Vrhovno vojaško poveljstvo je po-
verjeno generalu Ziturasu.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) »Tri-
buna« poroča iz Aten: Odbor revolu-
cionarnih častnikov je izdal proglas,
v katerem naznaja, da bo vsak pojav iz-
gredov strogo kaznoval. Častniki za-
htevajo, naj se razpusti grški parla-
ment, sestavi nova vlada narodne ob-
ranbe in ojači vojaške fronte. Na čelo
gibanja je stopil poveljnik 20 divizije,
polkovnik Ganatev, ki se je bojeval v
Mali Aziji. Revolucionarne čete, kate-
rim se je posrečilo pridobiti za se tudi
mornarico, se sedaj izkrcavajo v Pire-
ju in korakajo proti Atenam.

Atene, 27. septembra. (Izv.) Papulos
je danes povrnil iz Lauriona in je
poročil vladni pogoje ustašev, ki bodo

VENIZELOS SE PRIPRAVLJA NA POVRATEK V DOMOVINO.

Pariz, 28. septembra. (Izv.) »Chi-
go Tribune« javlja, da se v soboto
povrne Venizelos iz pomorskega kopa-
nišča Deavillea v Pariz. Sedaj konfe-
rirajo Venizelos v Deavilleu z različni
Orki, ki se nahajajo v Franciji in Angli-

ji, o stališču, ki naj ga Grčija zavzame
napram zaveznikom. Francoska vlada
je vzemirjena vsled upliva, ki bi ga
nova grška vlada izvajala za mirovnih
pogajanj s Turki.

Kemal paša pripravljen na mirovna pogajanja.

MUSTAFA KEMAL PAŠA NE PRIZNAVA NEUTRALNE CONE. VEN-
DAR SE BO IZOGIBAL SPOROV Z ANGLIJO. ANGLEŠKA VOJAŠKA
OJAČENJA ZA DARDANELE.

London, dne 28. septembra. (Izv.)
»Daily Mail« poroča iz Carigrada: Mu-
stafa Kemal paša je svojemu tukajšnje-
mu zastopniku Hamid beju sporočil, da
je pripravljen odzvati se povabilu za-
veznikov. Vendar pa odgovori oficijalno
na to vabilo šele, ko povpraša za mne-
nje narodno skupščino.

London, 28. septembra. (Izv.) Reu-
terjev urad javlja iz Carigrada: Mu-
stafa Kemal paša je izjavil v odgovoru
na sporočilo angleškega vrhovnega
komisarja generala Harringtona glede
Canaka, da ne priznava nevtralne co-
ne. V svojem odgovoru se je pritožil
radi tega, ker so angleške čete rušile
poslopja in ceste in je končno zagoto-
vil, da se bo izogibal vsemu, kar bi
moglo privedi do kakršnihkoli sporov.
General Harrington se je Kemal paši
zahvalil na tem zagotovitvi in ga opo-
zoril na to, da je bilo rušenje poslopij
in cest upravičeno z vojaškega stali-

šča. Dalje je zagotovil, da Turkom ni-
kakor ni sovraženi. Končno je izjavil,
da je pripravljen sestati se s Kemal pa-
šo, prepušča pa mu, naj sam določi
dan in kraj sestanka.

London, 28. septembra. (Izv.) Reu-
terjev urad poroča, da so danes bili
odposlani iz Aldershot trije nadaljni
bataljoni topništva v Turčijo.

London, 28. septembra. (Izv.) Kakor
poročajo iz Carigrada, je dospelo tja-
kak deset ladij angleškega atlantskega
brodovja.

London, 28. septembra. (Izv.) Kakor
se poroča iz Carigrada, prodira oddelek
turške konjenice od Erenkoja v severo-
vzhodni smeri proti Asmaltepe. Kakor
se zdi, namerava zasedati angleške po-
stopanke ob Kepezu. Iz Canaka je od-
karakala močna angleška kolona, ki jo
spremlja topništvo, da nastopi proti
turškemu gibanju.

Stališče sovjetske vlade glede Carigrada in Dardanel.

London, 28. septembra. (Izv.) Nota
ruske sovjetske vlade, katero je pred-
ložil angleškemu zunanjemu uradu na-
menstnik ministra zunanjih poslov in ki
se tiče turškega vprašanja, izjavlja, da
nobena izmed zapadnih držav ni pod-
vezla ničesar, kar bi moglo preprečiti
vojno na bližnjem vzhodu. Ključ k re-
šitvi bližnjega vzhoda leži v uspešni
vzpostavitvi turške suverenosti nad tur-
škimi deželami, zlasti pa nad Carigra-
dom in morskimi ožinami. Svoboda
morskih ožin in Črna morja je zlasti
važna za Rusijo, Ukrajino in Grusijo.
Turčija je priznala svobodo morskih
očin. Zapadne države niso upoštevale
interesov Rusije, Rusija odločno prote-
stira proti vsakršnim napadom s strani
antantnih sil na njene pravice in pravi-
ce svojih sosedov. Rusija ponavlja svo-

jo izjavo, da ne priznava nobenega
sklepa glede morskih ožin, pri čemer
bi ne odločala tudi ona in ki se ne bi
oziral na njene interese.

ANGLIJA PRISTANE TUDI NA
RUSKO STALIŠČE.

London, 28. septembra. (Izv.) Mini-
strski svet se je bavil včeraj z orijent-
skim vprašanjem in je sprejel na zna-
nje poročilo vojaških, mornarskih in
zrakoplovnih izvedencev. Nato se je po-
svetoval o odvažanju beguncev iz Male
Azije. Kakor se govori, se ministrski
svet ne protivi ruski zahtevi glede ure-
ditve orijentnega vprašanja, vendar
pod pogojem, da se ukrene vse potrebo-
no v svrhu ugodne rešitve tega vpraša-
nja, in to seveda le v slučaju, ako skle-
nejo antantne države, da bodo uprže-
vale rusko noto.

NARODNA BANKA ODKLONILA KREDITE VOJNEMU MINISTRU.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) Vče-
raj se je vršila seja ožjega odbora Na-
rodne banke, ki je imel sklepati o tem,
kako stališče naj zavzame odbor na-
pram zahtevi vlade, naj Narodna banka
stavi vladi na razpolago gotove zne-
ske za prehrano vojske in pasivnih
krajev, kakor tudi za nabavo vojaškega
in železniškega materiala. Razen
zastopnikov Narodne banke so se te
konference udeležili tudi finančni mi-
nister dr. Kumanudi, vojni minister ge-
neral Hadžić, prometni minister Stanić
in minister za socialno politiko dr. Žer-
jav. Na seji so zagovarjali in pojasnje-
vali potrebe vlade. Kakor doznava
»Politika«, je bil ožji odbor Narodne
banke soglasno za to, da teh kreditov
vladi ne more ugoditi, ker je število
novčanic v obtoku, ki ga predvideva
zakon, že skoraj popolnoma izčrpano in
se nove novčance ne smejo več tiskati.
Sicer pa ima o tej stvari definitivno
sklepati širši odbor Narodne banke, v
katerem se nahajajo zastopniki iz vse
države in ki se sestanejo morda še
danes.

MINISTRI V AVDIJENCI PRI KRA- LJU ALEKSANDRU.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) Te-
kom včerajšnjega dne je kralj Alek-
sander sprejel v posamezni avdijski
ministre Svetozarja Pribičevića, Kosto
Timotijevića, Marka Trifkovića, dr.
Momića Ninčila in generala Vasića.
Vsi ministri so obširno poročali kralju
o delovanju svojih resortov. Hkrati so
ga informirali tudi o položaju, ki je na-
stal na Balkanu vsled zadnjih dogod-
kov. Minister Trifković je kralju Alek-
sanderu poročal tudi o naziranju vlade
v vprašanju princa Georga.

KOMUNISTIČNI VODJA SIMA MAR- KOVIĆ PREPELJAN V BEOGRAD.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) Mi-
nistristvo za notranje stvari, oddelek
za zaščito države, ki je doznalo za
aretacijo komunističnega voditelja dr.
Sime Markovića v Sloveniji, je naro-
čilo pokrajinski upravi v Ljubljani, naj
se dr. Marković takoj prepelje v Beog-
rad. Pričakovati je, da dospe dr.
Marković takoj v Beograd, na kar ga
zasliši sodišče in potem odvede v za-
pore. Ker je oddelek za zaščito drža-
ve notranjega ministrstva že pripravil
obtožnico zoper dr. Markovića, se bo
razprava zelo pospešila.

KRALJ ALEKSANDER SE NE UDE- LEŽI KRONANJA ROMUNSKEGA KRALJA.

Bukarešta, 28. septembra. (Izv.) Iz
dvornih krogov se doznava, da se
kralj Aleksander ne udeležil kronanja
romunskega kralja Ferdinanda, ampak
da ga bo zastopal pri slovesnostih
princ Pavle.

POVRATEK KRALJICE MARJE.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) Ka-
kor poroča »Politika«, se kraljica Mari-
ja, ki je radi rahle bolelosti ostala ne-
kaj dni v Parizu, povrne v Beograd
najbrže v nedeljo.

ZBOR NACIONALISTIČNE OMLA- DINE V BEOGRADU.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) Za
nedeljo dopoldne je sklican v Beogra-
du dijaški shod. Novosadski »Vidov-
dan« je pozval nacionalistično omladi-
no naj pride v Beograd. Pričakuje se,
da pride vsled tega poziva semkaj
okrog 2000 članov nacionalistične
omladine.

Borzna poročila.

Curih, 28. septembra. (Izv.) Berlin
0.315, Newyork 536, London 23.55, Pa-
riz 4055, Milan 22.60, Praga 16.60, Bu-
dimpešta 0.21, Zagreb 1.80, Bukarešta
3.15, Varšava 0.06, Dunaj 0.0075, av-
strijske krome 0.00875.

Praga, 28. septembra. Praška bor-
za danes radi narodnega praznika (Sv.
Vaclav ni poslovala.

Zagreb, 28. septembra. Devize: Du-
naj 0.085—0.09, Berlin 3.75—4.05, Bu-
dimpešta 2.45—2.85, Bukarešta 39—41,
Italija 275.75—280.75, London 285.60—
291.60, Newyork 65—66, Pariz 494—
502, Praga 200.70—204.70, Švica 1211
—1231, Varšava 0—0.95. Valute: Ame-
riški dolarji 64.50—0, češkoslovaške
krome 194—202, angleški funti 281—
289, madžarske krome 2.60—3, nemške
marke 3.85—0, romunski lei 36—40,
italijanske lire 270—280.

Beograd, 28. septembra. Devize:
Newyork 65.50, London 288.60, Zene-
va 1207—1210, Pariz 495—500, Solun
161—162, Praga 201—203, Milan 277
287, Dunaj 0.087—0.09, Berlin 3.80—4,
Budimpešta 2.65—2.67.

Požar na jugovzhodu.

Na Grškem je prišlo do tega, kar je moral pričakovati vsak razsoden člo-
vek. Revolucija — izgnani so kralja — kličejo Venizelosa itd. Kdo ve, kake iz-
zofave nam sporoči že prihodnji dan?

Tako se je začela končno popolnoma podirati ponosna stavba pariških m-
rovnih pogodb, ki jih ni narekoval Wilson, temveč preko njega in proti njemu
imperijalizem francosko-angleško-italijanskega kapitalizma.

Vsegamogočni zmagovalci iz l. 1918. niso razumeli nepregledne revolucije
in evolucije, ki jo je povzročila štiriletna vojna v vsem človeštvu, v vseh na-
rodih in v vsakem posamezniku, zato so bili prepričani, da je mogoče svet de-
liti po lastnih interesih pri zeleni mlzi in da bodo narodi plesali po dobri in slabi
volji nekaterih plesnivih predvojnih »diplomatov« ter zastopnikov par medna-
rodnih bank in trustov.

Pohlepni angleški kapitalizem si je hotel popolnoma zavarovati svoje
vzhodne vire ter razorožiti vse, ki bi mu utegnili postati kedaj nevarni, fran-
coski kapitalizem je pa gledal na eni strani z zavistjo na Anglijo, na drugi
strani pa računl z bodočo francosko-nemško vojno. Po teh vidikih se je »ure-
jevalo« vse vzhodno (vštevši balkansko) vprašanje.

Narodi pa že davno niso več mrtve figure šahove deske in eksplozivni
objekt takozvanih »velesil«, zato se je pojavil povsod, pa prav povsod odpor,
ki je dobil duška najprej na vzhodu, kjer je najbolj čutil rasko roko. Na eni
strani stoji danes Moskva, okrog katere so se zbrali in se še vedno zbirajo vsi
ponizani in razžaljeni, na drugi strani pa stoji takozvana »velesila«, razjede
in razbije od medsebojne zavisti.

Kdo more biti v taki situaciji zmagovalac, je jasno.

Nastane le vprašanje, kdo bo plačeval račune tega gigantskega boja? Po
našem skromnem mnenju vsak, ki bo hodil po kostanj v žerjavico, pa naj si bo
to za Francoze ali Angleže. To, mislimo, nam dovolj jasno dokazuje razsulo
Grške.

Prav lepo je, če nas kličejo na različne mednarodne konference, se lepše
je, če nas tudi upoštevajo, a vsa ta vabila in upoštevanja niso danes vredna
kosti niti enega našega vojaka, kajti namenli so popolnoma prozorni: razbito
Grško naj nadomesti Jugoslavija v zvezi z drugimi ententnimi kuliji na vzhodu.

Na Grškem je požar, a s slamo so pokrite marsikatero druge vzhodne in
jugovzhodne države v Evropi, zato bi bilo več kot nevarno igrati se v teh kri-
tičnih dnevih z ognjem. V kake notranje politične razmere nas je pripeljala te-
kom zadnjih let nesrečna politika različnih Pašičev, Pribičevićev in Žerjavov,
je menda jasno danes že vsakemu otroku. Vse odkrite in neodkrite deklaracije
o raznih ujedinjenjih in osvobojenjih ter vsa oborožena sila sedanje naše vlade
ne spravi s sveta makedonskega, črnogorskega in hrvaškega vprašanja, da ne
govorimo še o dalmatinskem, bosanskem, slovenskem in vojvodinskem vpraša-
nju. Da, dobro in potrebno bi bilo, da bi imeli tudi mi besedo v mednarodnem
koncertu, nihče ne želi tega bolj kot mi, a časi so preresni, da bi slepli sami
sebe. Vkljub vsem težkim razočaranjem zadnjih let, nam je država prvo in nad
vse, ker vendarle ne identitificiramo države z režimom, zato se čutilo dolžne,
da v tej resni uri z vsem povdankom vzklknemo:

Mr, mir in zopet mir.

Po zaslugi današnjega režima, ki ga bodo proklinjali še pozni rodovi, gre
v teh kritičnih dnevih pri nas samo zato še, da obvarujemo našo slavnato
streho požara, zato bi bilo zločinsko kakršnokoli igranje z ognjem.

Če nas povabijo na kako konferenco, pa menimo, da more veljati o priliki
glasovanja o usodi Odrina in Tracije naš glas samo za Bolgarijo, kajti tudi na
tisoče srbskih vojakov je padlo v balkanski vojni za bolgarski Odrin in bolgar-
sko Tracijo. Ne upamo si niti misliti, da bi pomagala tudi naša vlada ustvarjati
na Balkanu položaja, kakršen je bil pred balkansko vojno. Zakaj so potem go-
giniti stotisoči?

In končno — Bolgarija bo jutri sestavni del Jugoslavije.

Ali se gospodje, ki žalbog tudi v tej uri še vodijo naše državno krmilo, za-
vedajo strašne odgovornosti in pa našega notranjega političnega položaja. Če
se ga, potem vedo, kako jim je postopati tudi v nastali zunanje-politični situaciji.

Otročarije črnogorskih odpadnikov.

PLAMENAC ODSTRANIL REGENTINJO MILENO S PRESTOLA. —
SAM HOČE ZASESTI ČRNOGORSKI PRESTOL.

Beograd, 28. septembra. (Izv.) Rim-
ska »Tribuna« objavlja poročilo črno-
gorskega tiskovnega urada v Rimu, ki
veli med drugim: Njeno Velikanstvo
kraljica-regentinja črnogorska je pove-
rila bivšemu poslaniku v Washingtonu
generalu Gvozdanoviću sestavo nove
črnogorske vlade. Nadalje navaja be-
sedilo pisma, ki ga je kraljica-regent-
inja poslala generalu in prinaša končno
vest, po kateri je bivši črnogorski mi-
nistriški predsednik Jovan Plamenac
podyzel zadnje dni akcije, da dobi od
kraljice Milene ono mesto, ki ga je imel
pokojni Vučinić. V dosegu tega namena
je poslal Plamenac kraljici-regentinji
prošnjo, ki so jo podpisali njegovi pri-
staši. Ko je Plamenac zvedel, da je

kraljica Milena poverila sestavo nove
črnogorske vlade generalu Gvozdan-
oviću, je kratkoma zanetil upor. Pla-
menac je izvedel puč. Kraljico-regent-
njo Mileno je odstranil s prestola, vzel
vlado v svoje roke in sestavil nov ka-
binet, v katerem je prevzel predsed-
stvo. Nato je Plamenac izdal proglas
prebivalstvu Rima, v katerem navaja
vzroke, ki so ga dovedli k tako težke-
mu koraku. V tem proglasu dolži kra-
ljico in njeno okolico, da konspirirajo
na them z beogradske vlado, vsled če-
sar je kraljico odstavil s prestola. Pla-
menac se končno sklicuje na zadnjo že-
ljo pokojnega črnogorskega kralja Ni-
kole, po kateri naj bi on zasedel črno-
gorski prestol.

VELIKA EKSPLOZIJA ITAL VOJ- NEGA SKLADIŠČA.

Spezzia, 28. septembra. (Izv.) Davi
ob 3. je v kraju S. Teresa med Muggia-
nom in Bertussolo udarila strela v skladišče
eksplozivnih snovi v trdnjavi
Falconare, nakar je vse skladišče zle-
telo v zrak. Povzročena škoda je zelo
velika. Eksplozija je zahtevala mnogo
človeških žrtev.

FINANČNA KONTROLA NAD AV- STRIJO.

Zeneva, 28. septembra. (Izv.) Kakor
doznava »Agence Havas«, bo organizi-
ralo društvo narodov finančno kontrolo
nad Avstrijo. Kontrolna misija bo imela
svoj sedež v Zenevi, na Dunaju pa svo-
jega zastopnika.

REŠKI FAŠISTI PRIPRAVEVAJO TEŽKOČE Z NAŠO DRŽAVO.

Sušak, 28. septembra. (Izv.) Reški
fašisti dobivajo že kakih 10 dni orožje
iz Italije in jih skrivajo v stanovanjih
v bližini Sušaka. Fašisti so že na več
krajih izvajali spopade z jugoslovanskimi
četami, da na ta način izzevojo tež-
koče med našo državo in Italijo.

POMOČ AMERIŠKIM DRŽAVLJAN- NOM V CARIGRADU.

Washington, 28. septembra. (Izv.)
Na predlog admirala Bristola je vlada
Zedinjenih držav ameriških odredila,
da odpluje proti Carigradu 12 torpe-
dnih rušilcev, natoženjenih z živili, da
čuva interese Američanov v Carigradu
in jim da na razpolago živila.

Narodni poslanec Ivan Deržić:

Gmotni položaj javnih nameštencev.

Beđa med vsemi kategorijami javnih nameštencev je prišla do vrhunca. Par dni pred zimo ogromna večina nima ne kurjave, ne vsaj najnujnejših zemeljskih pridelkov iz enostavnega razloga, ker jih ne more kupiti, a na upanje danes nihče ničesar ne da.

Vladno časopisje dnevno poroča o pragmatiki, o plači v zlatu itd., kar pa nikakor ne more javnim nameštencem nabaviti ne kurjave, ne obleke za zimo. Pragmatika se razpravlja v pododboru zakonodajnega odbora in gotovo je, da bo ta pododbor prekorigiral v bistvu predlog pragmatike, kakor ga je poslal ministrski svet skupščini. Povdariti pa je ponovno, da pragmatika nikakor ne more sanirati sedanjega bednega stanja javnih nameštencev, ker bodo stalne plače in stanarine na vsak način bazirane za nekatere normalne razmere, in ne bodo prekoračile dosedanjih skupnih dohodkov. Celo slučajno, da posamezne kategorije po novi pragmatiki, osnutku vlade, dobivajo manj, kakor dosedaj in se jim razlika na dosedanje dohodke izplača kot posebna doklada. Razen tega bo potrebno najmanj dva meseca, da bo pragmatika sprejeta in predno se vse osobje prevede v nove plače in tudi faktično dobi izplačane, preteče vočleg naša administracija precej mesecev. Vlada sama je predvidela 6 mesecev. Čisto gotovo je, da pred najmanj 8 meseci ni mogoče računati, da bi se javnim nameštencem mogle izplačevati plače na podlagi novega zakona.

Vsed tega je neobhodno potrebno, da vlada pod vsakim pogojem takoj povzra draginskih doklade vsem kategorijam. To stališče so zavzele tudi vse organizacije javnih nameštencev in predložile tozadevne memorandume vladni in tudi parlamentarni klubom. Nastane vprašanje, kaj je vlada ukrenila. Najboljši dokaz za stališče vlade in njeno presojo obupnega položaja vseh javnih nameštencev se vidi iz postopanja vladnih zastopnikov na sejah pododborov zakonodajnega odbora in finančnega odbora 26. in 27. t. m.

Za 26. je bil sklican ob 9.30 predpoldne pododbor zakonodajnega odbora, kjer naj poročata zastopnik ministrskega predsednika in finančni minister. Za 10. uro pa je bil sklican finančni odbor z dnevnim redom: povečanje posebnega funkcijskega dodatka za častnike in nove doklade za časne poštarje. V pododboru so poslanci člani odbora naglašali, da je potrebno, da vlada javne nameščenke potom komunikeja obvesti, da so v »zabludi«, ako pričakujejo, da bo nov zakon rešil materialno stran z ozirom na današnjo draginjo. Ministra Trifković in Kumanudi sta povdarjala, da plače po zakonu morajo bazirati na normalnih razmerah. Minister Kumanudi je razen tega ostro naglasil, da se sedanje materialno stanje javnih nameštencev prav nič ne tiče članov tega pododboru, ker ta odbor ni kompetenten po poslovniku o tej zadevi govoriti. Prišlo je do ostrih nastopov. Nato je finančni minister odšel v finančni odbor. Tam se je živo razmotrivalo o veliki bedi javnih nameštencev. Razdeljen je bil predlog, da se predsedniku upravnega sodišča v Zagrebu da skupna doklada 90 Din. dnevno, da se povzra skala 5 Din. neposrednega davka na 10, odnosno 30 Din. (stari predlog iz meseca julija), da se uradništvo takozvanega presbitorja izjednači z ostalimi državnimi uradniki, da se častnikom da s 1. okt. nov funkcijski dodatek, in sicer oženjenim pri četah 800 Din., v pisarnah 700 Din., neoženjenim pri četah 500 Din., v pisarnah 400 Din. mesečno in koncu se, da se določi dodatek za državne svetnike in člane glavne kontrole. Predloga o začasnih poštarjih sploh še ni bilo.

Na seji je prišlo do hude debate radi predloga o neposrednih davkih, ki ga je zakonodajni odbor poslal v presojo. Predsednik odbora dr. Voja Veljković je povdarjal, da finančni odbor ni subordiniran zakonodajnemu odboru. Zmagal je dr. Kumanudi z 9 glasovi proti 7. Ko je finančni minister videl situacijo, je izjavil, da mora iti na sejo ministrskega sveta in finančni odbor ni mogel preiti v diskusijo o stavljenih predlogih.

Drugi dan 27. ob 4. pop. sta prišla na sejo finančni minister in njegov podsekretar. Razdelili se je predlog o začasnih poštarjih in o nekaterih spremembah takozvane »poputnice« za častnike in golence vojne akademije. Videlo se je, da vlada nima nič pripravljene za obče zvišanje draginskih doklad javnim nameštencem in da o tem sploh ne misli nič ukreniti. Obenem je bilo jasno, zakaj je vlada kumulirala popravilo uprav nečloveške krivice za časnim poštarjem z zvišanjem posebnih dokladov častnikom. Povrh temu vlada, odnosno finančni minister nista imela časa popraviti krivice drugim kategorijam, da omenim samo suplenje na srednjih šolah brez prof. izpita itd.

Pripravim, da je gmotno stanje častništva v današnjih razmerah težko, vendar moram ponovno povdariti, da so častniki že do danes imeli samci po 200 a oženjeni po 400 Din. mesečno posebne doklade in da se jim ta sedaj zviša na 400 do 500, odnosno 700 do 800 Din. Razlika med uradnikom X. činovnega razreda in poručnikom je bila že sedaj velika, sedaj pa iznaša mirno rečeno 90% pri oženjenemu brez otrok. Po temu predlogu imajo častniki od 30 do 90% večje dohodke kot uradniki. Ne povdarjam tega iz kakega antimitarističnega stališča, temveč iz pogleda nacionalnega in socialnega stališča. Ne želim, da bi se v naši državi stvorila posebna kasta javnih nameštencev, kakor je bilo v Nemčiji in Avstriji, ker je po mojem prepričanju to direktno proti obstoju naše države. Na drugi strani nikakor ne moremo in ne smemo priznati, da se v sedanjih, da vse javne nameščenke brez razlike na kategorijo v tako težkih časih, delajo tako grozovite socialne razlike.

Radi tega je opozicija stavila sledeč predlog v finančnem odboru:

»Priznavajući teško ekonomsko stanje i oficira, finansijski odbor poziva vladu, da podnese opšti predlog za povečanje dodatka na skupno sviju činovnika i službenika gradjanskog i vojnog reda imajući u vidu, da razredba države na pet razreda skupno ne odgovara faktičnim prilikama u zemlji. Finansijski odbor nalazi, da je što hitnije rešenje ovog pitanja u bitnom interesu same države. Radi toga predlaže, da vlada podnese predlog tako, da isti bude u finansijskem odboru svršen do saziva plenuma narodne skupštine, kako bi ova na prvim sednicama mogla doneti konačnu odluku.« — Podpisli: Deržić, Moskovljević, Stajić, Stanovnik, Dulibić, Brkić.

Finančni minister dr. Kumanudi se je protivil sploh diskusiji o temu predlogu in rekel, da ne spada v kompetenco finančnega odbora, ker tako povziranje zahteva prekoračenje budžeta. Izgovarjal se je, da je za častnike vzet 45 milijonski fond iz finančnega zakona in da razen tega znaša povziranje poštinskih pristojbin 40 do 50 milijonov na leto. Za častnike pa je potrebno samo okoli 25 milijonov Din. Vladni poslanec so se ogibali direktnih izjav, edino demokratski poslanec dr. Jovanović je odločno povdaril, da je za predlog in bi za njega glasoval, ako ne bi bil vezan na klubsko disciplino. Po ostri debati se je finančnemu ministru dokazalo, da je možno najti takoj enomešen kredit v že imenovanem 45 milijonskem rezervnem fondu in da skupščina v prvih dneh lahko potem reši za ostale mesece. Nato se je dr. Kumanudi povzpelo celo do trditve, da položaj uradništva in službenstva baš ni tako težak in da je potreba daljšega študija, katerim kategorijam in kako naj se povzra draginskih doklade. Simptomatično je, da je dr. Kukovec v začetku v načelu podpiral predlog in potem izrazil željo, da se 1. ukine inasimuliranje nižjim nastavljenjem, 2. odpravi 5 dinarski davek in 3. odpravi 4. in 5. draginski razred. Vladnim poslancem se je čitalo iz obraza, da pomagajo vladi in finančnega ministra samo radi takozvane klubske discipline, niso pa imeli korajže javno nastopiti in odločno zahtevati takojšnjo povziranje dohodkov javnim nameštencem.

Konstatiram dejstvo, da je g. Kukovec po 5 mesecih stavljal željo, da se odpravi inasimuliranje in 5 dinarski davek. Pred 5 meseci pa je bil odločen nasprotnik in je tozadeven predlog v skupščini tudi on proglasil za politično. Ta spreobrnitev je zelo poučna, a bode zelo malo koristila, ker od želj navadno, vsaj na zemlji, nihče ne postane srečen ali pa sit.

Pri glasovanju je glasovalo proti predlogu, oziroma za prehod na dnevni red 12 poslancev, za pa 6. Ker je s tem vladna večina odločno dokazala, da se noče ozirati na uprav nečloveško bedo in ponovne prošnje javnih nameštencev za poboljšanje njih položaja, je opozicija po glasovanju zapustila sejo.

Da bode stvar popolnoma jasna, in da ne bode treba slepomitišiti se v naprej s pragmatikami, z zlato valuto, potrošaškimi zadrugami, dviganjem dinarja in podajanjem cen, povdarjam, da je vladna večina prav natančno prepričana, da povzroča današnje obupno stanje javnih nameštencev v upravnem razsulo in anarhijo, da pa vlada noče povzrašiti davkov v tej izmeri, da bi takoj odpomogla, ampak dela iz tega strankarsko politično vprašanje, ker se boji volitev. Resno povdarjajo meročajni vladni poslanci in ministri, da samo vladne stranke ne morejo prevzeti odgovornosti za nove davke, da s tem vsaj deloma odpomorejo uradništvo in službenstvu. Radi tega to zavlačevanje in forsiranje ene kategorije, da pridobe časa za strankarsko »poslovno« mešetarenje.

To nič ni čudnega pri današnjih razmerah v naši državi. Ljudje, ki so upeljali v naše javno življenje najhujšo korupcijo in takozvano poslovno moralo, ti ljudje danes vedo, kakšen bode konec. Ako pa mislijo, da bodejo njihove grehe prevzeli oni nase, ki so dosedaj bili protidržavni elementi in ki so se borili za poštemost, potem se ti gospodje motijo.

Javnim nameštencem vseh kategorij pa ne preostaja ničesar drugega kakor, da se strnejo v svoje organizacije in z vsvo odločnostjo nastopijo za svoje pravice, za eksistenco svojih rodbin, ker sem prepričan, da bode stal celokupen narod na njihovi strani, da ž njimi vred reši državo propada.

Mariborske oblastne hiše.

Ministarstvo financija
broj 4753. 4. 9. 1922.

Ministrarskome savetu.

Za smešaj oblastne uprave u Mariboru prema dobivenom izveštaju od pokrajinskog namestnika nema državnih zgrada, već bi se moralo tražiti i uzeti zgrade pod zakup.

Kako je pak područnom ministarstvu prispela jedna ponuda za odkup dve zgrade u varoši Mariboru, od kojih je jedna broj 8 u ulici Krekovej a druga broj 48—50 u ulici Gospodskoj, koje zajedno čine jedan kompleks i stoje na uglu ovih dvaju ulica, zgrade su na tri sprata sa parterom i razpolazu sa sedamnaest stanova sa po tri do šest soba, to nalazim, da bi po broju svojih prostorija mogle zadovoljiti potrebne oblastne uprave. Cena, koju sopstvenik traži, iznosi 1.500.000 dinara, a na zgradama ima duga 250.000 dinara.

Nalazeći da je ponuda povoljna po državu, da treba zgrade odkupiti za oblastnu upravu, meni je čast predložiti ministrarskome savetu, da izvoli odlučiti, da se ove zgrade odkupe i da mi ministrarski svet izda ovlaštenje, da se izplata vrednosti ovih zgrada u iznosu 1.500.000 dinara izvrši iz primljenog dela zaključenog zajma na teret određene svote za podizanje državnih zgrada § 7, tačka 9 zakona o državnom zajmu od 1922. godine.

Ministar financija
Kumanudi s. r.

Ministrarski svet na svojoj sednici od 5. septembra 1922. usvojilo je u svemu ovaj predlog ministra financija.

Slede podpisi: Timotijević, Miletić, Vasić, Pribičević, Timotijević, Stanić, Marković, Kumanudi, Pucelj, Miletić, Vukićević, Žerjav, Vilović, Omerović. Podpisa ministra vere dr. Krstelja ni.

Stavljamo javno sledeća vprašanja:

1. katera državna komisija je prečenila hiše in ali je predlog šel preko faktorjev ljubljanske pokrajine, uprave;
2. ako tega ni stvorila vladna komisija, kdo je bil »stručnjak« pri nakupu hiš, ki je gospoda finančnega ministra prepričal, da je nakup cen in dober;
3. ali sme ministrski svet porabljati denar iz dolarskega posojila § 7 točka 9 »za podizanje državnih zgrada« tudi za odkup starih, a mogoče dobroohranjenih hiš, ki so se dosedaj uporabljale za stanovanja;
4. kako je mogel podpisati ta sklep ministrskega sveta gospod minister za socijalno politiko dr. Gregor Žerjav, ki bi moral kot zaščitnik delavskega ljudstva predvsem odločno zahtevati, da se iz dolarskega posojila za državne potrebe zgradijo nova poslopja tudi za stanovanja javnih nameštencev.

K stvari se bomo še povrnili, ako finančni odbor potrdi to najnovejšo temeljno delo naših mladinskih štajerskih separatistov.

zanesljivo pričakovati za leto 1921/22 najmanj 935.832.540 Din., procentualno povečanje bruto dohodkov med leti 1919/20 in 1920/21 iznaša 237.7% med leti 1920/21 in 1921/22 bodo znašali najmanj 70%. Povečanje dohodkov med leti 1919/20 in 1921/22 znašajo 477%.

Procentualno povečanje bruto dohodkov je raslo jače in hitreje kakor pa povečanje voznega parka in procentualni prirastek potnikov in robe.

Stroški naših železnic so iznašali v računskem letu 1919/20 262.150.367.18 Din., leta 1920/22 pa 625.787.595.51 D., izdatki za drugo polletje 1921 in štiri mesece tekočega leta znašajo 702 mil. 343.763.77 Din. Medtem ko so železnice izkazovale v prvih dveh računskih letih deficite v znesku 100.451.547.22 Din., odnosno 75.754.603.19 Din., izkazujejo že v računskem letu 1921/22 brez mesecev maja in junija višek dohodkov v znesku 107.941.176.58 Din.

Mnogo bo treba še smotrenega dela in gmotnih žrtv, da bo promet popolnoma odgovarjal potrebam našega prometa, vendar nam ta izkaz dokazuje, da se bo to kmalu doseglo.

+ Dobava brzozalnih drogrov. Morarica v Boki Kotorski naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da potrebuje hitro 400 telegrafskih drogrov, in sicer: dvesto drogrov 9 m in dvesto drogrov 12 m dolgih. Stebla morajo biti borova ter imeti na vrhu deblino od 12—15 cm premer. Borovec mora biti popolnoma zdrav. Drogi ne impregnirani. Rok dobave čimprej franco vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

+ Situacija v čevljarstvu. Češki vagon železniška postaja. V ceno kalkulirati tudi 4½%, katere treba plačati za državne takse. S kolkom za tri dinarje kolkovane ponudbe je poslati naravnost Odeljenju za mornarico v Zemunu.

Politične vesti

Razdor v JDS.

Mladini okrog demokratskega »Jutra« ostajajo vedno bolj osamljeni. »Slovenski narod« piše, da se je razdor med mladinsko skupino v demokratski stranki in somišljeniki dr. Ravnharja tako poglobil, da se zdi vsako izravnanje nesoglasij malodane izključeno. Nadalje pripominja »Slovenski narod«, da se snuje v Ljubljani nova grupacija naprednih volilcev, ki ima vse šance za uspeh. V koliko so navedbe »Slov. naroda« točne, bomo videli v prihodnjih dneh. Vsekakor se nam pa zde vse kombinacije preuranjene, ker kakor smo mi informirani, se še nobena stranka v Ljubljani dosedaj ni odločila, v kakšni kombinaciji nastopi pri občinskih volitvah. Vse stranke bodo pa imele še tekom tedna svoja zborovanja, kjer bodo padle odločitve.

Jugoslovanski delegati na orijentski konferenci.

Minister za zunanje stvari dr. Ninčić je poveril komisiji strokovnjakov nalogo, da prouči seversko mirovno pogodbo. Na podlagi poročila te komisije bo vlada takoj izdala navodila jugoslovanskim delegatom, ki bodo zastopali naše interese na orijentski konferenci. Za to našo komisijo so doslej določeni Nešić, Panta Gavrilović in Dragutin Protić.

Kemal paša o morskih ožinah.

Mustafa Kemal paša je imel v Smirni porazgovor z dopisnikom lista »Daily Chronicle«, tekem katerega je med drugim izjavil: Želim, da ostanejo morske ožine odprte. Vsed tega smo pripravljeni odstraniti utorbe. Toda naše glavno mesto je ob Bosporu in njega varnost se mora zagotoviti. Ako želimo svobodo morskih ožin, mislimo, da smo v tej točki istega mnenja, kakor ves svet, izvzemši eno samo državo, namreč Anglijo. Ako želi Velika Britanija svobodo Dardanel, potem se da vse vprašanje takoj rešiti. Ako pa je Anglija za to, da se Dardanel zapre, bodisi z njenimi agenti ali z lastnimi sredstvi, potem mora ves svet zavzeti k temu vprašanju jasno stališče. Sedaj so morske ožine v naših rokah, ali vsaj pod našim vplivom. Kar se tiče jamstev za varnost Carigrada in morskih ožin, smo prepustili interesiranim državam, naj odločijo, in mi se bomo pridružili njihovi odločitvi. Vlada velike narodne skupščine je pripravljena napraviti vsu svetu prevzeti dolžnost, da se na noben način ne dotakne svobode ožin. Toda varnost Dardanelskega morja in Carigrada zahteva hkrati, da nobena tuja mornarica ne sme neovirano in v polni moči pluti skozi ožine. Ako se stavljajo pridržki glede vhoda v Dardanele, se da vprašanje lahko rešiti, in sicer potem imenovanja mešane komisije. Ne bi bilo logično, ako se nam hoče zabraniti, da bi zasledovali sovražnika, ki smo ga porazili v Mali Aziji, dočim se v Trakiji reorganizira in utegne proti Turčiji znova prodirati. — Angliji so proglasili gotov nevtralni pas. Toda ta črna ni nevtralna, ampak ima le namen, namreč zasesti Dardanele in Carigrad.

Huda ura.

Nad dr. Žerjavovimi somišljeniki se zadnje mesece zbirajo hude ure. Najprej so prišla na dan razna razkritja o aferah pri Jadranski banki in pri nacionalizaciji podjetij. Nato je treščil med Žerjavovce zagrebški kongres, ki je postavil njihovega zaščitnika Pribičevića v beogradskega demokratskega kluba v kot. Konec žerjavoborske slave je pa kronal sicer ne formalni, ampak faktični izstop velike večine demokratov iz mladinske JDS. »Jutro« navzlic svoji žurnalistični spretnosti ne more zakriti poraznih izgub, ki jih je dočakala mladinska JDS in naj potem še tako govori o klerikalnem zmaju, ki se vleče proti mestni hiši v Ljubljani. Obrabljena metoda s klerikalnim zmajem učinkuje samo nekaj časa. Na to bi gospodje pri »Jutru« že zdavnaj lahko prišli. Saj so tako spretni, tako učeni, tako izkušeni...

Profesorska doslednost.

Čuveni vseučilišni profesor dr. Fr. Ilešić, koji je kot gimnazijski profesor postavil tezo, naj pišeemo Slovenci znanstvene stvari v srbohrvaščini, se tega tudi dosledno drži. Zato odlaga svoje neznanstvene čenčarije v ljubljanskem »Jutru«.

Gospodarstvo

VELIK NAPREDEK NAŠIH ŽELEZNIC.

Kljub težkim prilikam, pod katerim se razvija naše gospodarstvo, je opaziti v vseh panogah uspešno napredovanje. To so pokazali zlasti velesestniji v Ljubljani in Zagrebu in pa razstavi v Celju in Mariboru. Sedaj pa moramo označiti zopet velikanski korak naprej v izboljševanju našega narodnega gospodarstva t. i. izboljšanje našega prometa. Sicer se ne more in ne sme trditi, da je promet tak, kakršen bi moral biti, da odgovarja današnjim potrebam našega gospodarstva, ki se nabada v

silnem razmahu; vendar je kolikor-toliko zadovoljivo to, kar se je doseglo dosedaj. Kakor je posneti iz pregleda o stanju naših železnic, so se te od leta 1919 naprej v veliki meri popravile in razvile in so postale celo aktivne.

Bruto dohodki naših železnic leta 1919/20 so znašali 161.698.819.96 Din., leta 1920/21 pa 550.032.992.32 Din. V šestih mesecih 1921 in 4 mesecih 1922 so znašali dohodki 775.832.541.17 Din. Ako prištejemo k temu še dohodke za maj in junij, ki bodo znašali predvideno najmanj 160 milijonov dinarjev, smemo

Slovi zgodovinski roman
M. ZEVACA

„Kraljevi vitez“
(508 strani)

je izšel krasno vezan oba dela skupaj in stane
Din 40.—
Naročila sprejema
Zvezna knjigarna,
Ljubljana
Mariljin trg šte. 8.

Dnevne vesti.

— Skrajnje prometa gorenjskih potniških vlakov s 1. oktobrom t. l. Na progi Jesenice-Bistrica-Bohinj je izostaneta od 1. oktobra dalje vlaka št. 4216 in 4213, odhod iz Jesenice ob 17 uri 32 minut, prihod v Bistrico-Bohinjsko jezero ob 18 uri 20 minut, ter odhod iz Bistrice-Bohinj, jezero ob 8 uri 52 minut in prihod na Jesenice ob 9 uri 46 minut. Vlaka, ki prihajata v Ljubljano ob 12 uri 3 minute in odhajata iz Ljubljane ob 15 uri 10 minut, nimata zveze z Bohinjem. Nadležna izostanejo s tem dnem tudi vsi neletniški izletniški vlaki.

— Stedenje z električnim tokom. Na podlagi sklepov bivšega občinskega sveta se zastopstvo mestne občine resno bavi z načrti za napravo velike električne centrale na Savi. Kadar bo naprava uresničena, tedaj bo imela Ljubljana vsestransko dovolj elektrike na razpolago. V obstoječi elektrarni pa so stroji zlasti v jutranjih in zgodnjih večernih urah tako preobteženi, da je mestni magistrat primoran izdati tudi letos za jesenski in zimski čas iste predpise glede stedenja z električnim tokom, kakor je to storil v preteklih sedmih letih. Če ne bo vsak posameznik po svoji moči pripomogel k varčevanju v zgodnjih večernih urah, ko je elektrarna najbolj obremenjena, tedaj preti nevarnost, da ostane zvečer Ljubljana brez elektrike. V splošnem so ti predpisi že znani iz preteklega leta. V glavnem se tičejo: 1. Pisarniških prostorov, trgovin in skladišč, kjer je električna razsvetljava v mesečni oktobru po 17. uri, od 1. novembra do 1. marca pa že po 16. uri sploh prepovedana. (Izvezte so trgovine z živili in javni uradi, ki morajo imeti nočno razsvetlavo.) 2. V delavnicah, gostilnah, kavarah in drugih javnih lokalih, kakor tudi po stopniščih in hodnikih se sme med 16. in 17. uro uporabljati samo plinova luč. 4. V stanovanjih se mora stediti z elektriko od 16. do 19. ure, sicer je dovoljena poljubna poraba. 5. Poraba električnih motorjev je dovoljena le po dnevi sicer se motorji brez obzira na odstop. 6. Uporaba električnih ventilatorjev in aparatov, zlasti lihalnikov in električnih kuhaličkov je prepovedana od 16. do 19. ure. V ostalem času je dovoljena. 7. Naprava novih instalacij za elektriko se načeloma vili prepoveduje, izvezti so le izredni slučaji. Vskaku, ki bi z elektriko ne šteli ali drugače ne upošteval teh predpisov, se bo ves tekom dočasnega meseca uporabljati tok zaračunal po deseti odstotni ceni. Po trikratni kazni se elektrika takoj odklopi. Mestni magistrat opozarja vsa merodajna obdobja in korporacije, da vpoštevajo te predpise in dajo dober zgled ostalemu občinstvu, ker zahtevajo to splošni interesi vsega prebivalstva v Ljubljani.

— Imenovanje. Bivši pomočnik delegata ministrstva financ v Ljubljani Peter Milošević, je imenovan v ministru za agrarno reformo za šefa v računskem odseku.

— Razpisano upravniško mesto. Na Grmu pri Novem mestu je na odločno drž. kmetijski šoli razpisano mesto upravniškega v činu poduradnika. Več je razvidno v »Uradnem listu«.

— Ali so se oddala mesta sodnikov pri upravnem sodišču za Slovenijo v Celju — kar pod roko? Način objave omenjenih mest kaže na to, da so bile gotove osebe že vnaprej določene, da zasedejo ta mesta in da se je skušalo z določitvijo skrajno kratkega roka za dobičnega prošnje onemogočiti ali zelo otežiti kompetence drugih prosilcev. Ker se gre v tem slučaju za pravno sodišče za Slovenijo, ni dvoma, da se upravičeni k kompetenci pravniški iz Slovenije, ki se po splošnem občaji informirajo o takih razpisih potom »Uradnega lista« po krajevne uprave za Slovenijo v Ljubljani. — Razpis omejenih mest upravnih sodnikov pa je bil prvokrat objavljen v citovanem »Uradnem listu« z dne 14. septembra 1922. Ta list se pa običajno dostavlja naročnikom šele 5 dni po izdaji lista. V tem razpisu pa je bilo navedeno, da se imajo prošnje s potrebnimi listinami poslati ministrstvu pravde v Beogradu do 25. septembra 1922 tako, da je imel razpisani list samo 6 dni časa. Vdrugič pa je bil zadevni razpis objavljen v citiranem »Uradnem listu« z dne 19. septembra 1922, ki se je dostavil naročnikom 24. septembra 1922. V tem razpisu pa je bilo v nasprotju s prvim razpisom izrecno navedeno, da je treba tozadevne prošnje z listinami vpošlati ministrstvu pravde v Beogradu v 20. dne po 2. septembra 1922 (to je po objavi tega razpisa v Službenih Novinah št. 45833) torej komaj do 22. septembra 1922. Naročnik »Uradnega lista« torej na podlagi tega drugega razpisa sploh ni več bil v položaju kompetitirati, ker je že bil 22. septembra 1922 potekel, ko je dobil dotično številko »Uradnega lista« v svoje roke. Če se uvažuje, da je kompetenca eden najvažnejših korakov v življenju uradnika in se nadalje za tako važno me-

sto, kakor je mesto upravnega sodnika gotovo potrebna izbira kompetentov, je popolnoma upravičen sum, da se je v tem slučaju namenoma izključilo kompetence, da bi gotovi protežiranci brez sitne konkurence zasedli dotična mesta upravnih sodnikov. Demokracija — kaj plovemo?

— Umrl je v Slovenski Bistrici genent slovenije - bistriškega okrajnega zastopa in bivši deželni poslanec gospod Peter Novak. N. p. v m.

— Smrtna kosa. V Smartnem pri Litlji je umrla v cvetoči dobi 17. let gospodična Šeleker Darinka. — N. p. v m.

— Utonil je pretečeni ponedeljek v Loki na Savi splavar France Matek.

— Zagonetna smrt. Iz Besnice nad Kranjem nam poročajo, da so v tamšnjem gozdu našli ogljara Primoža Lotriča mrtvega. Ali se je možak ponesrečil, ali je umrl vsled zločinske roke, o tem, upamo, bo dognala preiskava.

— Smrtna nesreča. Anton Povrzanovič, rodom iz Zagreba, se je na letališču v Novem Sadu dignil z letalom v zrak in padel iz višine 30 metrov na tla, kjer je obležal na mestu mrtvega.

— Poizkušeni samomor. V Zidanem mostu si je dne 26. t. m. v samomorilnem namenu poznal krogi v glavo elektrotehnik Štefan Laznik. Težko poškodovanega so odpeljali v bolnico v Celje.

— Vsed bede v smrt. Na progi Beograd-Topčider je skočil pod vlak odpušteni uradnik N. Todorović. Vzrok — beda.

— Razbojniški napad. V gozdu nad vasjo Laze, obč. Planina, sta napadla dva roparja potujočega zidarskega pomočnika Ivana Miklavčiča ter mu porabala nekaj obleke, perila in 500 dinarjev gotovine.

— Ljudska sodba. Dne 23. t. m. je več kmetov požgalo vsa gospodarska poslopja delavca Milenka Žečevića v Sandžaku. Ta čin so povzročili razjarjeni kmetje kot osveto za vse terorje in zločine, katere je Žečević zakrivil nad ondoinimi kmeti kot bivši avstrijski žandar.

— Velik vlom. Zadnje čase tudi vagoni niso več varni pred vlomilci. Pretekli teden smo poročali o nekem potepuhu, ki je vlomil v Zalogo v neki vagon in ga opustošil. Rekord v tem poslu pa je vsekakor dosegel neki Stevo Radić, rodom Hrvat, ki je na neki postaji vlomil v vagon in odnesel nič manj kot za 4000.000 kron raznega, po večini galanterijskega blaga. Ukradeni blago so našli nakupičeno v njegovem stanovanju, toda vlomilec je pravočasno odnesel poto.

— Vboj na nož — pa vse za fanta. Karolinca Giorgietti, 30 letna devica, stanujoča v ulici Bergamasco v Trstu, se je sprla z neko žensko radi svojega fanta. Preprič se je končal s tem, da je ranila ženska Giorgiettijevu z nožem v glavo. Kaj bo, kaj bo, ker je že tudi nežni spol začel proizvajati »proste vaje« z nožmi. Oj ti neprestana ljubezen...

— Cedna družba. V Münchenu in Regerburgu so prišli na sled neki družbi, ki je ponašala bankovce po 50 mark. Družba, ki je sestavljena iz enega fotografa, stavca, trgovca, branjevca in muzika, je morala »preloziti« svoj sedež v zapore.

— Uniformirani cigani — razbojnik. V Pečuhu so orožniki aretirali pet ciginov, ki so »prepotovali« vso Baranjo v orožniški uniformi in zakrivali 9 umorov, 4 posilstva in 5 tatvin.

— Kaznovan poljubovalec. V nekem ameriškem kopalšču v bližini Vest-Point se je mnogo mladih dam pritožilo na policiji, da jih je na samotnih potih nek neznanec brez dovoljenja poljuboval. Nek polic. agent se je zato preoblekel v žensko, se dostojno namazal in napudral in kar je še posebej na povzdigo telesnega čara ženske in se napotil po »samotnih potih« okolišice. Kmalu ga sreča dotični poljubovalec. Zanj moč, in preoblečeno »devico« aretirala in nedostojni nasladnej je bil obsojen na 1000 dolarjev globe.

— Spomni nemškega cesarja Viljema II. Kakor znano, je napisal nemški eks-cesar Viljem svoje memoare. The MacLure Newspaper Syndicate mu je plačal za te spomine v dolarjih v vrednosti 400 milijonov nemških mark.

— Papež dobi aeroplan. Znano je, da so italijanski katoličani podarili Piju XI. krasen avto. Pri zadnjih cerkvenih svečanostih v Loretu sta poletela Kardinala Tacci in Ranuzzi de Bianchi kljub visoki starosti z italijanskim letalom v zrak. Ker je to vzbudilo v Vatikanu veliko veselje, se je osnoval v Milanu komite, ki namerava pokloniti papežu aeroplan.

— Koliko stane Dunajčane »Tosca«. Te dni so peli v dunajski dvorni operi »Tosca«. Gledališče je bilo popolnoma razprodano in je imela dvorna opera v enem večeru 140 milijonov kron — seveda avstrijskih — dohodkov.

Maribor.

— Nov lahek način zaslužka. V Berlinu je pred kratkim priljula policiji neka Švicarka, da je bil ukraden njen avto, vreden 100 milijonov mark. Ker se je berlinski policiji zdelo vrednost avtomobila precej pretirana, se je začela zanimati za bogato Švicarko, ki pa je ni bilo mogoče več najti. Ker je znano, da Švica ne pusti brez dovoljenja izvažati avtomobilov, in mora vsak lastnik avtomobila pri prestopu meje položiti veliko vsoto procentualne vrednosti kot kavejco, ki jo dobi ob povratku vrnjeno, je bila najbrž tatvina avtomobila fingirana, da bi si prigrigala Švicarka priglajala odnosa vsoto.

— Trocki in njegova kobila. Neki biograf L. Trockega je napisal: Trocki je zadnja leta prenehal jezdirati, zakaj kobila, katero je običajno jahal, se je neki dan splasila in vrgla jahalca iz sedla. Tako je navaden konj Rusiji pokazal, kako naj napravi s Trockim.

— Stavbinski delovodje! V nedeljo, dne 10. septembra dopoldne v restavraciji pri »Zlatorogu« seja pripravljalega odbora za ustanovitev organizacije stavbinskih delovodij. Pridite točno!

— Telepat Svengali. Predstave telepata Svengalija so postale za Ljubljano prava senzacija. Netaktnosti velikega dela ljubljanske publike, ki je v torek kar odrinila blaginjo in vdrila v dvorano in pa onim, ki so brez vstopnic prihajali skozi različna družbenas vrata v dvorano, se imajo zahvaliti vsi oni, ki niso mogli dobiti svojega prostora. Vse nered je zakrivila publika sama in je bil g. Svengali pri stvari popolnoma nedolžen, ker je prodal vstopnice le toliko, kolikor je bilo prostora, kar je potrdil finančni kontrolni organ. Predstave same na sebi so nekaj izrednega, zato se tudi ni čuditi navalu občinstva. Čitanje misli in reševanje nalog je izvajal Svengali tako eksaktno, da je vzbujal splošno pozornost v občudovanje. Vsi verni Tomazi, ki so smatrali stvar za »švindel«, so se prepričali, da je telepat tako eksaktno rešil vse naloge le z neobičajno močnim koncentriranjem svojih misli in s pomočjo medija. Drug del vzporeda, svestija v budnem stanju, je istotako pokazalo vso mistično sposobnost g. Svengalija, upliviati na medijevo voljo. Mediji — same poznane osebe iz mesta, so nevede počenjali vse mogoče stvari, vse pod vplivom močne volje sugerirajočega telepata. Njegova izvajanja, so bila vseskozi strokovna in eksaktna. Po predstavi v sredo je g. Svengali toliko časa prosilo občinstvo, da je objavil še eno predstavo, ki se je vršila včeraj in ki je vse občinstvo znova očarala. G. Svengali je v svoji stroki resničen umetnik in ni obiskovalca njegove predstave, ki bi o tem ne bil uverjen. Iz Ljubljane odide Svengali v Zagreb.

— Kaj pa spet to? V Ljubljani se zadnje dni mnogo ugiblje, kam v nedeljo naj vsak se zaziblje ali v okolico, v lepo naravo ali v mesto na kako zabavo? Ker pa je vreme že prehladno, odločiti pač se ne boče težko in jasno je že kakor na dlani, da ostane v nedeljo vse v Ljubljani. In vse kar leze ino kar gre, v Filharmonijevo na trgatav naj vre; kjer bo za zabavo dovolj preskrbljeno, a tudi drugo že vse je urejeno: Kapljica žlahtna bo od znanega Bona, a papca okusna od našega Fona. Kdor pa preveč drzen bode pri kraji, opraviti bode imel s policijo. Najlepša pa deklica dobi v plačilo od sam'ga župana prekrasno darilo. Zato pa vsa naša »tovarišija!« V nedeljo je geslo: Filharmonija!

— Izgubljen je bil v nedeljo, dne 24. t. m. na Erjavčevi cesti ščipalnik. Najdite! Naj ga izvoli oddati proti nagradi policiji.

— Umrla je v Rebru št. 15 gospa Marija Slovnik, roj. Kremžar. Pogreb se vrši danes popoldne ob 4 uri — N. v m. p.

— »Vzgladna« mati. V četrtek so v Strugi Ljubljane pri šentpeterskem mostu našli še ne popolnoma razvito truplo novorojenčka. Policija je započela strogo preiskavo.

— Policijske vesti. Posesniku Janca Zupaničju v Dol. Ravneh je neznan umovnik ukradel izpod hleva dve konjski opremi vredni 8000 kron. — Jožetu Nimariju je neznan dolgorstnež izmaknil srebrno uro, zlato damsko uro, srebrno ploščato verižico in zlato ovratno verižico z obeskom. — Amaliji Schoss je poželjiva ženska ukradla mladega purana. Lastnica jo je ujela in dobila purana nazaj, toda tati se je posrečilo, da je — a sicer brez pečenke — ušla. — Na Vodnikovem trgu je bila Mariji Bizjak ukradena usnata torbica z 200 K.

— Cirkus »Drina« pride v Ljubljano 2. oktobra. Na programu jako zanimive točke kakor: rokoborba, boks, itd. Cirkus igra v jahalnici Sokola, Bleiweisova cesta 17. Natančneje lepak.

Sokolstvo.

Gradbeni odsek Sokola Moste priredi v nedeljo, dne 1. okt. ob 4 pop. v društvenem prostoru na Selu »Vinsko trgatav« s plesom in drugim zabavnim sporedom. Na razpolago bo razen jestvin tudi dobro vino. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo »Sokolskega doma« vabi k obilni udeležbi odsek. Zdravo!

— S. V. Rapid — S. K. Primorje. V nedeljo dne 1. oktobra gostuje v Ljubljani proti S. K. Primorju mariborski Rapid. Rapid je v poslednjem času pridobil nove igralce ter dvignil svoje prvo mesto do znatne višine. Tako je pri poslednji prvenstveni tekmi Maribor-Rapid prvi le s težavo zenačil. Obeta se torej zanimiva tekma, zlasti ker je tudi Primorje v prenovljeni formi. Tekma se vrši na igrišču S. K. Primorja na Dunajski cesti. Začetek ob 16. uri.

— Gledališče in glasba. Iz gledališke pisarne. Narodno gledališče v Ljubljani otvori sezono 1922-23 v nedeljo, dne 1. oktobra ob osmi uri zvečer. Vpizori se na novo Canarjeva drama v petih dejanjih »Hlapci«, sledenja noviteta je Capkova kolektivna drama R. U. R., ki je zbudila po vseh odrih, koder se je dosedaj igrala, siljane uspehe. Igra je opremljena z originalnimi dekoracijami in pohištvom. V petek, dne 6. oktobra, bodo imeli ljubitelji pokojnega Ivana Canarkarja priliko, videti njegovo prvo dramsko delo »Romantične duše«. Drama ni zanimiva samo kot posmrtno delo in prvenec našega najodličnejšega dramatika, temveč vsebuje še vse polno izredno uspehih in dovršenih scen, ki kažejo že takrat bodočega mojstra. Nadaljne predstave v drami bodo Ibsenova igra v štirih dejanjih »Hedda Gabler«, Maughamova komedija v šestih dejanjih »Živi mrtvec«. V »Heddi Gabler« igra naslovno vlogo članica beogradskega Narodnega pozorišča gospa Marija Vera. — Operne predstave se prične v nedeljo, dne 8. oktobra.

— NAR. GLEDALIŠČE V LJUBLJANI. Spored za prvi teden. — Drama. Nedelja, 1. oktobra. Hlapci. Otvoritevna predstava. Izven. Ponedeljek, 2. okt. Hlapci. Red A. Torek, 3. okt. Zaprt. Sreda, 4. okt. R. U. R. Izven. Četrtek, 5. okt. R. U. R. Red B. Petek, 6. okt. Romantične duše. Izven. Sobota, 7. okt. Romantične duše. Red C. Nedelja, 8. okt. R. U. R. Izven. Ponedeljek, 9. okt. Hlapci. Red D. Torek, 10. okt. Zaprt. Začetek vselej ob osmi uri zvečer.

— Književnost in umetnost. »Naša Otadžbina«. List za opisovanje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Izhaja v Karlovcu. Pred seboj imamo 6., 7., 8. številko, ki tvori nekako celoto zase. Lepi zvezek je opremljen z 19 krasnimi slikami, izmed katerih naj omenimo slike kraljeve dvojice, pogled na Bled, grad Suvohor, ožine Vintgarja, slike zdravilišča Topuske itd. Slike spremlja več opisov najlepših jugosl. krajev. — Dobiva se po knjižarnah.

— Društvene vesti. Krajevna organizacija NSS za Dvorski okraj opozarja vse tovariške kraj. organizacije na svojo prirediteljsko trgatav v nedeljo, 1. okt. popoldne v Filharmoniji in prosti, da se iste polnoštevilo udeležijo. Odbor.

Društvo državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo priredi v soboto, dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer v gostinskih prostorih pri Mraku na Rimski cesti tamsenčni društveni sestanek, kjer bo poročal društveni delegat pri O. Z. o načrtu nove službene pragmatike in o spremeni valnih predlogih, ki jih je stavilo društvo. P. n. ljubljanski člani se nujno pozivajo, da se tega društvenega sestanka v čim največjem številu udeležijo. Predsedstvo.

BLUZE

spodnja krila, predpasniki, stezniki najceneje pri:

A. ŠINKOVIČ, nasl. K. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 19.

